

ZNÁŠ CELÝ PŘÍBĚH?

AKTIVITA: KDO JSEM ONLINE

Anotace:	Žáci se v rámci aktivity zamyslí nad obrazem, který o sobě vytváříme na sociálních sítích. Při tvorbě obsahu si uvědomí, jaká jsou možná úskalí sebe prezentace a sebestylizace na sociálních sítích a nakolik je sdílení vedené snahou o upřímnost a opravdovost.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: člověk a společnost, informační a komunikační technologie OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích
Průřezová témata:	ZV a GV: MV, VDO (ZŠ), VMEGS, OSV OV: OVDS, IKT
Klíčové kompetence:	ZV a GV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské OV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské kompetence a kulturní povědomí, kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi
Doporučený věk:	11+
Cíle:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uvědomit si dosah, který mají sociální sítě na naše životy ▪ přemýšlet nad vlivem sociálních sítí na vnímání identity a na duševní pohodu ▪ zamyslet se nad klady a úskalími sdílení na sociálních sítích
Délka:	45 min (včetně projekce)
Pomůcky:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PRACOVNÍ LIST každému žákovi ▪ promítací technika ▪ psací potřeby ▪ tabule/flipchart
Postup:	<p>1. Žáci pracují ve dvojicích. Každému žákovi rozdáme PRACOVNÍ LIST, ve dvojicích pracují na prvním úkolu. Vzájemně se jeden druhého ptají a zapisují:</p> <p>Umísťuješ vlastní videa nebo fotografie na sociální sítě? Na které sociální sítě? Co jsi naposledy sdílel/a?</p> <p>Dvojice sdílí se třídou, co se dozvěděli o spolužákovi.</p> <p><i>Pozn.: Je možné, že téma sociálních sítí je přítomno velmi nerovnoměrně – ve třídě můžeme mít žáky, kterým jsou sociální sítě cizí, i zdatné uživatele. Je také dobré v úvodu zmínit,</i></p>

že sociální sítě jsou povolené až od 15 let a je tedy v pořádku, pokud někdo sociální sítě nemá.

2. Následuje **projekce spotu**.
3. Po projekci můžeme provést **reflexi jedním slovem**. Ptáme se: *Jakým jedním slovem byste vyjádřili poznatky nebo dojmy ze spotu?* Na tabuli/flipchart zapíšeme odpovědi. Posléze necháme žáky jedno zvolené slovo okomentovat a rozvést. (Využijte taky další metody reflexe po projekci.)
4. Žáci pracují na druhém úkolu z PRACOVNÍHO LISTU. Pokračují v práci ve dvojicích a zamyslí se nad každou jednotlivou **situací z videa a její hodnocení doplní do tabulky** (viz LIST PRO UČITELE).
Video doporučujeme žákům přehrát ještě jednou.
Dvojice sdílí se třídou a společně diskutujeme. *Co dokážete říct o životě jednotlivých postav z příspěvků? Co o postavách víme a co si domýšlíme? Jak žijí, jaké mají starosti? Co o postavách ukázal jimi zveřejněný příspěvek?*
Pozn.: V případě časové nouze může každá dvojice pracovat pouze s jednou či dvěma postavami ze spotu.
5. Třetím úkolem žáků, který zpracují do PRACOVNÍHO LISTU, je ve dvojicích vymyslet **náměty na dva příspěvky na sociální sítě** – jeden stylizovaný námět a jeden osobní a autentický. Náměty na příspěvky společně sdílíme ve třídě a diskutujeme o nich.

Reflexe:

Debatujeme nad pracovním listem, klademe důraz na otázku autenticity při zveřejňování obsahu, na možný tlak na dokonalost či falešnou pozitivitu, případně vysvětlíme pojem stylizace. Sociální sítě vždy nezobrazují realitu, často se na nich lidé snaží vytvářet obraz svého lepšího (či někdy dokonce horšího) já.

Doporučujeme seznámit se s materiálem *Otázky a odpovědi*, který nabízí pohled psychologičky, a také s doprovodnými materiály, které obsahují svědectví influencerů a reflexi jejich veřejného působení na sociálních sítích.

Zkušenosti z praxe:

Žáky video zaujalo, nejvíc přínosná byla diskuze, při které zvládli poukázat na všechny rozpory mezi realitou a sociálními sítěmi. Upozornili taky na fakt, že někdo vytváří horší obraz sebe – třeba svého depresivního já, aby přitáhl pozornost. Ve třídě, kde jsem lekci ověřoval, bylo složité vytvořit bezpečné prostředí, sociální sítě považovali za něco velmi osobního, o čem se nechtějí se spolužáky bavit, – to se může stát i jinde. Pro sedmáky byl nový koncept, že mohou chtít příspěvkem někoho oslovit – spousta žáků nedokázala vyhodnotit, proč vlastně příspěvky přidávají a co tím chtějí vyvolat za reakci.

Tomáš Titěra, ZŠ Kunratice, 7. ročník

Žáci pracovali velmi aktivně a měli velkou potřebu sdílet svoje nápady. Všechny děti měly zkušenost se stylizací vlastních fotek a videí, které sdílí. Zajímavá otázka byla, co je už na internetu „velká lež“. Při práci s pracovním listem jsem musela jak v sedmé, tak v osmé třídě vysvětlit rozdíl mezi „VÍM“ a „MYSLÍM SI“. Doporučuji v případě času zařadit alespoň jeden rozhovor, který je přiložen v zadání. My jsme zařadili příběh influencerky, která se rozhodla skončit: Teri Blitzen (Hodanová).

Pavla Brožová, ZŠ Dubeč, 7. a 8. ročník

Aktivita je dobře vypracovaná, při začlenění do tematického plánu bych jí v 7. ročníku věnoval určitě

dvě vyučovací hodiny. Náročností je možná vhodnější do 8. ročníku, ale naléhavostí určitě do sedmého (i dříve).

První úloha v pracovním listu žáky zarazila včetně formy (doptávání se spolužáka) – takový postup ale může vést k uvědomění, co vlastně na sociálních sítích sdílíme.

Bohuslav Sedláček, ZŠ Vsetín Rokytnice, 7.ročník

Ukázalo se, že je spot dobře navržený a mnozí žáci se v něm najdou. Úvodní otázka (kdy žáci naposledy něco sdíleli na sociálních sítích) aktivitu dobře otevřela – v devátém ročníku asi čtyři žáci odpověděli, že nikdy nic nesdílí, na rozdíl od šestého ročníku, kde se ukázalo, že tito žáci jsou na sociálních sítích velmi aktivní a asi polovina třídy sdílí něco denně. (Snapchat, Instagram, FB, Tiktok, BeReal). Ve třídě se nenašel nikdo, kdo by sociální sítě neměl nebo nic nesdílel.

Žáky asi nejvíce zaujala dívka, která vyhazovala jídlo, ptali se například na rozdíl mezi bulimií a anorexií a přáli si věnovat se tomuto tématu příští hodinu. Poslední aktivita – námět na stylizovaný a autentický příspěvek na sociální sítě – dopadla velmi dobře. Uváděli například: focení se v obchodě v oblečení, které si pak nekoupím (9. r.), vyfotím se ve sportovním, že jdu běhat, a skončím doma na gauči (9. r.), předstírám, že jsem něco dobrého uvařil, a vůbec to neumím (6. r.), tvářím se, že vyhrávám v nějaké hře (6. r.).

Moc se mi líbily doprovodné materiály, zejména odkazy na rozhovory s youtubery.

Lucie Tetivová, ZŠ Botičská, Praha, 6. a 9. ročník

U této lekce se vyjadřovaly skoro výhradně dívky, překvapivě i některé, které občanka vůbec nezajímá, naopak některé chlapce, kteří jsou jindy aktivní, téma vůbec nezaujalo. Myslím, že bylo ve třídách dost žáků, kteří nepochopili smysl lekce, ať už z důvodu, že se jich to netýká nebo z důvodu obtížnosti úkolů a otázek. Žáci ve třetím úkolu zmiňovali hlavně používání filtru, retušování a jiné upravování fotografií.

Zařadil jsem i příběhy osob, které se rozhodly opustit sociální sítě. Žáci měli nasdílené odkazy na články, ze kterých měli čerpat. Jelikož jde často o známe případy, tak spolu dost debatovali.

Jindřich Novotný, ZŠ Žitomířská, Český Brod, 8. a 9. ročník

Videospot žáky hned zaujal a jali se okamžitě videa komentovat. Jejich komentáře byly opravdu trefné, zvládali nahlížet pod povrch a v ukázkách poznat stylizaci autorů videí, případně jejich záměry. Překvapila mě míra kritiky ze strany žáků, a také to, že někdo dokonce věděl, jak se říká opaku upřímného a pravdivého příběhu (že to je stylizace). Když jsme ale na konci hodiny probírali, kolik z nich si svoje fotografie upravuje před publikováním, tak nikdo před třídou nepřiznal, že by jeho fotografie neměly stále být vnímány jako autentické. Svoje úpravy fotografií obhajovali nedostatečnou kvalitou fotek.

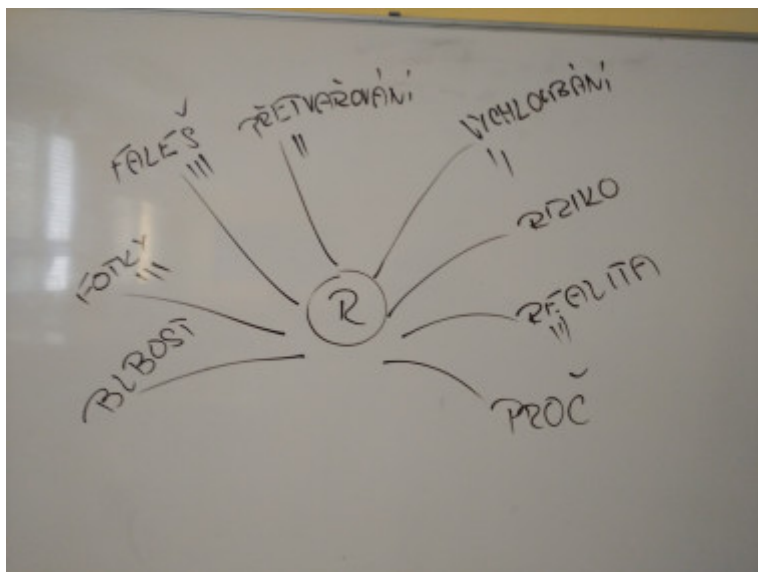
Žáci poprvé pracovali s filmem (videospotem) a bohužel nebyl čas udělat reflexi jednoho slova. Ale již během spotu ho začali komentovat a ty komentáře neustáli ani po skončení videospotu. Také nezbyl čas na rozebrání všech ukázek, každá dvojice okomentovala pouze jednu.

Pro rychlejší zvládnutí úvodní aktivity a ušetření času na zbytek aktivit, navrhuji následující modifikaci. Žáci spolu nediskutují ve dvojicích, ale hromadně zvedají ruce nejdříve ti, kteří něco publikovali dneska, ti co něco publikovali za poslední týden a naposled ti, co něco publikovali před měsícem. Počet zvednutých rukou vyučující vždy zapíše. Následně můžou vyjmenovat příklady toho,

co publikovali. U nás například jedna žákyně zaznamenává své vaření, více žáků pak tvoří své digitální práce. K tomu, co publikují jsem se pak vrátila na konci hodiny a ptala jsem se na případné úpravy a zda ti, kteří fotografie upravují je upravují natolik, že už nejsou autentické.

Drena Čvorovič, Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola a Střední odborná škola, Varnsdorf, příspěvková organizace/1. ročník/1G

Ukázka realizace:

Doplňková aktivita:

1. Projekt

Náměty z pracovního listu (úkol 3) můžete pojmout projektově a žáci svoje foto nebo video náměty zrealizují a prezentují.

2. Příběhy youtuberů - restart či konec kariéry

Žáci se rozdělí do skupin. Každá skupina si připraví krátkou prezentaci o příběhu youtubera/influencera, který se rozhodl skončit nebo omezit svoji činnost.

Použijte příběhy z doprovodných materiálů níže.

Doprovodné materiály:

Příběhy youtuberů:

Teri Blitzen (Hodanová) - tlustá čára za kariérou

- [online podcast ČRO](#)

Jírka Král - YouTube byl jeho "droga"

- [online podcast ČRO](#)

Fatty Pilow - psychické problémy

- [článek online](#)
- [pdf verze ke stažení](#)

Příběhy dalších youtuberů - témata duševního zdraví

- [článek online](#)
- [pdf verze ke stažení](#)

ZNÁŠ CELÝ PŘÍBĚH?

PRACOVNÍ LIST

1) Zveřejňujete vlastní videa nebo fotografie na sociálních sítích? Na kterých sociálních sítích? Co jste naposledy sdíleli?

2) Doplňte tabulku:

Do sloupce VÍM doplňte fakta, která jsou zřejmá z příběhu z videa, – co o postavě víme.

Do sloupce MYSLÍM SI uveďte váš názor na danou situaci či domněnky o ní.

Do sloupce ZAJÍMALO BY MĚ запиšte, co není řečeno a chtěli byste vědět navíc, – popište to.

situace z videa	VÍM	MYSLÍM SI	ZAJÍMALO BY MĚ
kluk před zrcadlem (svaly)			
skupina kamarádek v přírodě			
dívka s porcí jídla			
chlapec s novými botama			
tančící holka			
„vždy se usmívej“ holka			

3) Chcete vyfotit fotku nebo natočit video, které budete sdílet na sociálních sítích. Vymyslete námět, tedy o čem příspěvek bude.

První příspěvek bude stylizovaný – má vás zobrazovat jako dokonalé osobnosti bez chyb.

NÁMĚT:

Druhý příspěvek bude upřímný a pravdivý – můžete například zobrazit situaci, kdy se vám něco nepovedlo, nebo něco, co vás štve či chcete změnit.

NÁMĚT:

Definice pojmu:

Stylizace – tendence jednat či působit v intencích určitého stylu, většinou chápaná jako poněkud přepjatá snaha vyznívající nepřirozeně, vyumělkovaně. Potřeba *s.* vzniká: 1. na základě spontánního obdivu k určitému, ne zcela pochopenému (zažitému) vzoru stylu; 2. z touhy po zvýšení vlastní atraktivity, ať už z důvodů prestižních nebo utilitárních; 3. ze snahy vyrovnat se s úkolem, pozicí či rolí, k nimž člověk nemá přirozené dispozice. *S.* nemusí být nutně orientována na vnější efekt, identifikace s obdivovaným vzorem nebo zvládnutí úkolu může primárně směřovat k vnitřnímu uspokojení. Převážně lze *s.* chápat jako součást (byť ne nezbytnou) procesu socializace, i když *s.-gický* lze *s.* vysvětlovat také jako náhražku identifikace s rolí, výraz nedokonalé socializace. Špatně zvládnutá *s.* vyznívá jako *afektovanost* a běžně se vyskytuje v pubescentním období života. Na *s.* lze pohlížet také jako na propagaci určitého stylu či jeho nositele, tvůrce, může však působit i jako jejich profanace, znehodnocení. U životního stylu (resp. způsobu života) se *s.* jeví jako povrchní přejímání složitějších vzorců spotřeby, trávení volného času, rekreace a podobně.

zdroj: Sociologická encyklopedie (AV ČR)

<https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Stylizace>